

1077. Sighard aquilejai patriarcha tehát ismét német főpap nyeri adományul. Ettől fogva Görz fejlődése párhuzamosan halad Dél-tiroléval. Már a XI. sz. feltűnnek a görzi grófok a karantán eppensteini, majd a Lurngau grófok családjából s a tirol grófok példájára mindjobban kiterjesztik hatalmukat névleges hűbéruruk, a patriarcha rovására. Az 1202-iki szerződésben már ugyyszólván teljesen függetlenítik magokat. A 15. sz. aquilejai illetve görzi birtokaik mellé megszerzik a tolmeini és a flitschi kerületeket is. Mikor a görzi grófok családjának utolsó sarja, Leonhard 1500. gyermektelenül elhal, családi szerződések értelmében I. Miksa császár teszi rá kezét örökségére. Ugyan ő szerzi meg családjának az addig velencei kézen levő Gradiscát is. Monfalcone ellenben csak 1797-ben Velence bukása után kerül Ausztria kezére. Görz és Gradisce ettől az időtől fogva változatlanul Habsburg birtok is marad, leszámítva azt a pár esztendőt, mialatt a napoleoni olasz királyság kiegészítő részéül tekintetik.

Csak egy tekintetben állhat meg az olasz kormány Görzöt és Gradiscát illető érvelése. Katonailag valóban rendkívül értékes a két grófság, mert előbástyája a központi osztrák tartományoknak és mint a folyó háború fejleményei tanúsítják, nélkülözhetetlen védelmi bázisa az osztrák tengerpartnak. Szívesen elhisszük, hogy hű szövetségesünk igen jó hasznukat venné ellenünk indított harcában. Csakhogy az ilyet nem szokás kérni, annál kevésbé teljesíteni. Ez ismét a régi nóta: „Ot toi, que je ni y mette.”

És Trieszt az irredentista legendák és vágyak netovábbja? Sonninoék követelése, hogy az osztrák kikötőváros független állammá alakíttassék át, csak a legkiszámítottabb rosszakaratból sarjadhat, mely a nemzeti érdekeknél is előbbrevalónak tekinti a gyűlölt Ausztria gyengítését. Arról nem is szólva, hogy az irredentizmus ismét önmagával jön ellenkezésbe, mikor a másfél-száz ezer trieszti olasszal mintegy 80.000 szlovént és németet is megakar váltani, akik pedig egyáltalában nem esengenek megváltása után, magában véve abszurdumnak kell helyegezniünk a törekvést, mely egy fejlődő államot megakar fosztani egyetlen számottevő kikötőjétől. E törekvés sikere nemcsak az osztrák és a kikötő vasúthálózat révén szintén dél felé gravitáló délnémet kereskedelmet bénítaná meg a követelés megvalósulása, halálos csapást mérne magára Triesztre is. Néhány kilométeres sziklás tengerpartjával, megfosztva sok száz ezer kilométeres Hinterlandjától, mely most rajta keresztül mint egy tüdőn szívja magába a tenger friss lüktetését, elsenyvedne. Velence szomszédságában, a birodalom legszélén jelentéktelen, huszadrangu városkává süllyedne, melynek az irredentizmus himnuszai sem tudnák többé visszaadni a régi életet. Triesztnak legalább is olyan mértékben életfeltétele az Ausztriához való tartozás, mint Ausztriára nézve életkérdés Trieszt birtoka. A történet fejlődés csak megerősíti ezt az állítást. Mert Trieszt a nyugatrómai birodalom megröplése óta soha sem tartozott Itáliához. Kezdetben az aquilejai patriarcha birtokában volt s mint ilyen a német birodalom fennhatósága alatt állott. Utóbb a XIII. sz. kivívja függetlenségét a patriarchával szemben, de már 1382. kénytelen a velenceiek szorongatásai elől III. Lipót osztrák herceg oltalma alá menekülni. Ezóta megszakítás nélkül Habsburg jogar alatt áll, amint-hogy felvirágzását is a Habsburgoknak, első sorban VI. Károlynak, Mária Teréziának, II. Józsefnek és a XIX. sz. második felében eszközölt nagyszabású befektetéseknek köszönheti. Lendületének szárnybontogatója nem olasz, hanem német és osztrák tőke volt. Nem nehéz megérteni, hogy az irredenta apostolok szívesen beleülnek az idegen verítéken és idegen áldozatokkal mintaszerűvé fejlesztett kikötővárosba, melynek másával ők magok nem rendelkeznek. Csakhogy annak megszerzéséhez nem elegendők a szép szavak, oda tettek kellenek.

Összegezhetünk. Az eredmény Itáliára nézve valóban lesújtó. Területi követelése holmi gyöngye nacionalista szentimentalizmustól eltekintve, merőben fikatív, szándékosan vagy öntudatlanul elferdített feltevészen nyugosznak. A néprajzi szempontok csak igen csekély mértékben igazolják igényeit, a földrajzi, stratégiai és a történeti érvek határozottan ellenük szólnak. Nyilvánvaló, hogy teljesíthetetlenül magasra csigázott követelése bejelentésében nem a nemzeti eszmények megvalósításának, hanem Ausztria megbénításának, ha lehet ledöntésének vágya vezérelte. Nem a saját határainak állítólagos gyengesége miatt volt szüksége a nagy költséggel kiépített osztrák védelmi rendszer egy részének megszerzésére, hanem azért, hogy támadó bázist nyerjen tulajdon szövetségese ellen. Hogy Ausztria-Magyarország mégis belement a tárgyalásokba és önszántából felajánlott egy magyságban Somogy-megyével vetekedő területet, valami 6110 négyzetkilométert 340.000 lakossal, ezzel valóban heroikus jelét adta áldozatos békeszeretetének. Hanem a sacro egoizmus politikusainak nem volt érzékük az idegen heroizmus méltánylására. Ők szájközmódra mind-egyre csak a saját érveiket hajtogatták s mereven elzárkóztak minden ellenbizonyítási kísérlet előtt. Gyerekes eljárásuk nyilvánvalóvá tette az egész világ előtt, hogy Itália még nem igaz nagyhatalom. Nemcsak azért nem, mert nélkülözi a tulhevített ambícióval arányban álló szilárd strukturát és benső erőt, hanem azért sem, mert hiájával van egy nagyhatalommal elengedhetetlenül szükséges mélyebb belátásnak: Itália még mindig érzelmi politikát követ s ezzel önmaga szolgáltatta ki jövőjét és valódi érdekeit a szeszélyesen hullámzó népszenvedélynek. Önzés és megbízhatatlanság: ezek az olasz külpolitika uralkodó planétái. Az unita Italia szelelésének eredendő hüne és államférfiainak bünyös engedékenysége folyton háborgó vulkánra építette az új nagyhatalom politikájának pilléreit; a hármasszövetség keserves tapasztalatai után a jövőben bizonyára mindegyik hatalom megdondolja, hogy rálépjen-e erre a bizonytalan vulkanikus talajra. Ismét beteljesedett a régi mondás: Italia falta uva Italiani da fare. A hadüzenet minden morális vonatkozásától eltekintve nem az erőnek, hanem a gyengeségnek jele, Italia igazi érdekeinek és — könnyen meglehet — létének kockáztatása.

(Vége.)

Hare a tengeren.

Rotterdam, március 6. Az *Eclair* jelentése szerint a Földközi-tengeren legalább harminc ellenséges buvárhajó cirkál, miáltal a forgalom elzárásának veszedelme fokozódik. Hír szerint a buvárhajók fokozott működése miatt a francia hajóforgalmat az összes vonalakon beszüntették.

Douaumont romjai körül folyik a harc.

Hága március 6. A *Times* jelentése szerint Douaumont romjai körül még folyik a harc. Patatin tábornok, aki annak idején a Chanleroisból való visszavonulást intézte, a parancsnok és a francia vonalat jelentékenyen meg tudta erősíteni.

KNEISSE-féle halcsarnokban

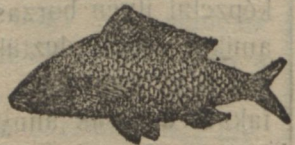
Korzó-mozl épületében

1 kg. potyka K 3.80,

1 kg.-tól 5—6 ki-

lógrammig K 4.20,

továbbá harcsa, süllő és cigányhal is kapható.

A Szeged-Csongrádi és a Szegedi Hitelbank közgyűlése.

Vasárnap délelőtt tartotta a Szeged-Csongrádi takarékpénztár 71-ik évi rendes közgyűlését, melynek lefolyásáról a következőket jelentik:

Gál Kálmán elnök üdvözlöi a kellő számban megjelent részvényeseket, megállapítja a közgyűlés határozatképességét és a jegyzőkönyv vezetésére dr. Gróf Árpád, intézeti jogtanácsost, a jegyzőkönyv hitelesítésére Wagner Gusztáv és dr. Lugosi Döme részvényeseket kéri fel.

A napirend során Koós Elemér vezérigazgató előterjeszti az igazgatóság és felügyelőbizottság 1915. üzletévi jelentését, melyeket a zárszámadásokkal együtt a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vett.

Elfogadta a közgyűlés az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak a haszonfelosztásra vonatkozó javaslatát is, amely szerint az 1915. üzletévi 704.597 korona 92 fillér haszonból a rendes és külön tartalékalapok, továbbá a nyugdíjalap összesen 91.027 korona 93 fillérrel javadalmaztatnak. Osztalékul a null üzletévre részvényenkint 220 koronát vagyis 440.000 koronát fordítanak. Ez az osztalék az intézeti részvények 20 folyó számú szelvénye ellenében folyó hó 6-tól kezdve Szegeden az intézet pénztáránál, s Budapesten a Magyar Általános Hitelbank pénztáránál nyer kifizetést. Jótékony és kulturális célokra 8.000 koronát, magyar közművelődési célokra 500 koronát, hadsegélyezésekre 5.000 koronát szavaztak meg.

Elhatározta még a közgyűlés, hogy az elhalálozott Gál János felügyelőbizottsági elnök és Felmeyer János választmányi tag, Lővész Antal nyugdíjazott cégvezető és Rényi Gyula nyugalmazott főpénztáros, valamint a haretéren hősi halált halt Klosser Mihály és Szamos István intézeti tisztviselők emlékét jegyzőkönyvileg megőrökíti.

Végül miután a felügyelőbizottság megbízatása lejárt, megválasztották Kiss Gyulát, Kiss Arnoldot, dr. Pálffy Józsefet, dr. Tóth Pált és Fluck Dezsőt.

Vasárnap délelőtt tartotta 26-ik rendes közgyűlését a Szegedi Hitelbank Részvénytársaság Kohn Mór nagykereskedő, az intézet igazgatósági elnökének elnöklése alatt.

A határozatképesség megállapítása után elnök a jegyzőkönyv vezetésére Fischhof Henrik dr. intézeti ügyész, annak hitelesítésére pedig Landesberg Mór és Buch Jenő részvényeseket kérte föl. Ezután a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette a korábban részletesen ismertetett zárszámadásokat, valamint az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését, továbbá elfogadta az igazgatóságnak a nyereség felosztására vonatkozó javaslatát, melynek értelmében határozatba ment, hogy az 1915. évre eső osztalék folyó hó 6-tól kezdve részvényenkint 6 koronával az intézet pénztáránál kerül kifizetésre.

Ezek után Bokor Adolf részvényes az összes részvényesek nevében és azoknak helyeslése mellett meleg szavakban mondott köszönetet a részvénytársaság vezetőségének és tisztikarának az intézet érdekében kifejtett buzgó működéséért, amellyel a jelenlegi sulyos időkben sikerült oly eredményt fölmutatni, amely — nézete szerint — még normális viszonyok között is teljesen kielégítőnek volna mondható és indítványára a közgyűlés az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére a szabályszerű fölmentést egyhangulag megszavazta.

Végül bejelentette még az elnök, hogy a felügyelőbizottság mandátuma a lefolyt év végén lejárt, mire a közgyűlés annak eddigi tagjait a következő három évre közfelkiáltással újból megválasztotta.

Kohn Mór elnök a Bokor Adolf által kifejezésre juttatott további lankadatlan munkásságra serkentő, elismerő szavakat és a részvényeseknek az intézet iránt tanúsított állandó érdeklődését hálással megköszönte, mire a közgyűlés véget ért.